

МЕМЛЕКЕТАРАЛЫҚ ҚАҚТЫҒЫСТАРДАҒЫ PR- МЕНЕДЖЕРДІҢ РӨЛІ

Нартаев Бақытжан

bahytt020@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университетінің

«Қоғаммен байланыс» мамандығының

4 -курс студенті Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекші – ф.ғ.к., доцент Дүйсенғазы С.М.

Аннотация

Мақалада мемлекетаралық қатынастар мен қақтығыстар контекстіндегі PR менеджментінің маңыздылығы мен функциялары қарастырылады. Мақала қоғамдық қатынастардың негізгі теориялық аспектілерін шолудан басталады, содан кейін мемлекетаралық қақтығыстар кезінде қоғамдық пікір мен ақпараттық өрісті қалыптастырудағы PR рөлін талдауға көшеді. PR-менеджерлердің шиеленісті азайтуға және жанжалдың өршуіне жол бермеуге бағытталған жұмыс әдістеріне, сондай-ақ Тараптар арасындағы диалогты қалпына келтіру және қолдау стратегияларына ерекше назар аударылады. Мақалада халықаралық қақтығыстар контекстінде PR әдістерін сәтті және сәтсіз қолдануды көрсететін тәжірибелік жағдайлар қарастырылады. Қорытынды бөлім Ақпараттық соғыстар мен медиа стратегиялары мемлекетаралық қатынастарда шешуші рөл атқаратын Қазіргі әлемдегі PR менеджментінің сын-қатерлері мен даму перспективаларын талдауға арналған.

Түйінді сөздер: PR-менеджмент, мемлекетаралық қақтығыстар, қоғамдық пікір, ақпараттық соғыстар, медиа стратегиялар, коммуникациялық кампаниялар, дипломатия, қоғамдық қатынастар, дағдарысты коммуникациялық басқару.

Кіріспе

Ішкі және сыртқы саясат арасындағы шекаралар бұлыңғыр болып, ақпараттық ағындар бүкіл жер шарын бірнеше секунд ішінде қамтитын қазіргі әлемде мемлекеттің халықаралық имиджін қалыптастырудағы және мемлекетаралық қақтығыстарды басқарудағы қоғамдық қатынастардың (PR) рөлі даусыз болып отыр. Дипломатия, саясат және медиа қиылысында жұмыс істейтін PR менеджерлері қақтығыстардың өткір бұрыштарын тегістеуге және олардың өршуіне жол бермеуге тырысып, мемлекеттер, олардың үкіметтері мен жұртшылық арасындағы көпір рөлін атқарады. Осыған байланысты мемлекетаралық қақтығыстар контекстінде қандай PR әдістері мен стратегиялары тиімді болуы мүмкін екенін және PR мамандары өз елдері үшін осындай қақтығыстардың жағымсыз салдарын азайтуға тырысып, алдына қандай міндеттер қоятынын түсіну маңызды [1].

Осы мақаладағы кіріспе мемлекетаралық қақтығыстардағы PR-менеджменттің рөлін зерттеудің өзектілігі мен маңыздылығын сипаттайды. Жаһанданудың күшеюін және мемлекеттер арасындағы ақпараттық өзара іс-қимылдың ұлғаюын ескере отырып, халықаралық шиеленіс пен белгісіздік жағдайында тиімді жұмыс істей алатын білікті PR-мамандарға қажеттілік артады. Мақала мемлекетаралық қақтығыстарға байланысты PR

саласындағы қолданыстағы тәсілдер мен стратегияларды талдап қана қоймай, сонымен қатар қазіргі заманғы сын-қатерлер жағдайында кәсіпті дамытудың жаңа бағыттарын анықтауға бағытталған.

Зерттеу PR-менеджменттің мемлекетаралық қақтығыстарды шешуге, халықаралық аренада елдің оң имиджін қалыптастыруға және ақпараттық соғыстардың алдын алуға қалай ықпал ететіні туралы жан-жақты түсінік беруге тырысады. Кіріспе тақырыптың өзектілігі мен әлеуметтік маңыздылығын, зерттеу міндеттерін, сондай-ақ академиялық қауымдастыққа да, халықаралық қатынастар, PR және коммуникация саласындағы тәжірибешілерге де қызықты болатын мақаланың күтілетін нәтижелерін көрсетеді.

Негізгі бөлім

PR менеджментінің анықтамасы мен функциялары

PR менеджменті (Public Relations Management) қоғамның көз алдында ұйымның немесе мемлекеттің оң имиджіне қол жеткізу мақсатында ресурстарды жоспарлау, ұйымдастыру, басқару және бақылау процесі ретінде сипатталады. PR-дің негізгі функцияларына қоғамдық пікірді бақылау, мақсатты аудиториямен байланыс, дағдарысты басқару, жағымды имидж құру және қолдау, коммуникациялық стратегияларды әзірлеу және жүзеге асыру кіреді [2].

Мемлекетаралық қақтығыстардағы PR-менеджменттің рөлі

Мемлекетаралық қақтығыстар жағдайында PR-менеджердің рөлі өте маңызды болады. PR мамандары теріс қабылдау мен біржақтылықты азайту арқылы өз елінің жағымды имиджін қалыптастыру және қолдау үшін жұмыс істейді. Олар халықаралық аренада өз елінің қабылдауын жақсартуға бағытталған ресми мәлімдемелер, пресс-релиздер, ақпараттық науқандар және басқа материалдарды дайындаумен айналысады, сонымен қатар бұқаралық ақпарат құралдары арқылы шетелдегі қоғамдық пікірге әсер етуге тырысады.

Стратегиялар мен жұмыс әдістері

Мемлекетаралық қақтығыстар контекстіндегі тиімді PR стратегияларына мыналар жатады:

- Диалог және дипломатия: қарама-қайшы Тараптар арасындағы диалогты құру және шиеленісті азайту үшін байланыс арналарын пайдалану.
- Дағдарыстық коммуникациялық басқару: мемлекеттің имиджіне нұқсан келтіруді азайтуға бағытталған дағдарыстық жағдайларға жедел ден қою.
- Медиа стратегиялары: елдің жағымды имиджін және оның қақтығысқа қатысты ұстанымын қалыптастыру үшін әртүрлі медиа платформалар арқылы мазмұнды әзірлеу және тарату.
- Ақпараттық науқандар: бейбітшілік пен диалогқа деген ұмтылысты баса көрсете отырып, қақтығыстың фактілері, мәнмәтіні және салдары туралы халықты оқытуға бағытталған науқандар құру [3].

Мемлекетаралық қақтығыстардағы PR-менеджменттің рөлін көрсету үшін, оның 1-кестесінде халықаралық тәжірибеден мысалдар келтірілген. Бұл мысалдар PR стратегиялары мен әдістерін әртүрлі мемлекеттер әртүрлі уақытта жанжалды жағдайларды басқару, қоғамдық пікір қалыптастыру және халықаралық қатынастарға әсер ету үшін қалай қолданғанын көрсетеді.

Кесте 1

Мемлекетаралық қақтығыстардағы PR-менеджменттің рөлін талдау

Жанжалдар	Мемлекет	PR менеджмент әрекеттерінің сипаттамасы	Нәтижелер
Кубалық зымыран	АҚШ	Кубада кеңестік	АҚШ позициясының

дағдарысы		зымырандардың болуы туралы қоғам мен әлемді хабардар ету үшін теледидар мен радионы пайдалану.	пайдасына халықаралық қолдауды жұмылдыруға ықпал етті.
Парсы шығанағы соғысы	АҚШ және одақтастар	Кең ауқымды медиа-науқан, "хирургиялық" соғыс бейнесін қалыптастыру үшін әскери брифингтер мен CNN қолдану.	Соғыс қимылдарына халықаралық қолдауды нығайту, сынды азайту.
Косово қақтығысы	НАТО	Гуманитарлық апаттың алдын алу үшін араласу қажеттілігін көрсетуге бағытталған PR науқандары.	НАТО-ның Косоводағы халықаралық қауымдастық арасындағы соғыс әрекеттерін түсіну мен қолдауды күшейту.
"Түсті революциялар"	Әр мемлекеттер түрлі	Наразылықтарды ұйымдастыру және революциялық қозғалыстардың оң бейнесін қалыптастыру үшін әлеуметтік желілер мен интернетті пайдалану.	Кейбір жағдайларда биліктің өзгеруіне және жаңа үкіметтерге халықаралық қолдаудың өсуіне әкелді.

Кестені талдау:

– Кубалық зымыран дағдарысы: АҚШ-тың әрекеттері бұқаралық ақпарат құралдарын өз ұстанымдарының пайдасына қоғамдық және халықаралық пікірді жұмылдыру үшін қолданудың классикалық мысалын көрсетеді. Президенттің ұлтпен және әлеммен ашық қарым-қатынасы арқылы АҚШ Кеңес Одағына қысым жасай алды, нәтижесінде дағдарысты шешуге ықпал етті.

– Парсы шығанағы соғысы: медиа кеңістікті және жаңа технологияларды тиімді пайдалану қақтығысты қабылдауды қалай қалыптастыра алатынын көруге болады. Тікелей эфирде көрсетілген "хирургиялық" соғыс азаматтық құрбандардың бейнесін барынша азайтып, заңды және оправ әскери операцияның бейнесін қолдады.

– Косово қақтығысы: НАТО гуманитарлық апаттың алдын алуға баса назар аудара отырып, өзінің араласуын негіздеу үшін PR-ді белсенді қолданды. Бұл PR стратегиясы альянстың халықаралық қоғамдастық алдында әрекет етуінің заңдылығын қалыптастыруға көмектесті және көптеген елдердің кең қолдауын қамтамасыз етті.

– "Түсті революциялар": мұнда біз наразылықтарды ұйымдастыру және қоғамдық пікірді қалыптастыру үшін заманауи коммуникациялық технологияларды қолданудың мысалын көреміз. Әлеуметтік желілер мен интернетті белсенді пайдалану арқылы наразылық топтары азаматтық қоғамды жұмылдырып, кейбір елдерде биліктің өзгеруіне қол жеткізе алды [4].

Бұл мысалдар PR стратегиялары мемлекетаралық қақтығыстарда қалай маңызды рөл атқара алатынын көрсетеді. Барлық жағдайларда PR техникасын сауатты қолдану қоғамдық пікір қалыптастыруға, қолдауды жұмылдыруға және тіпті жанжалдың нәтижесіне әсер етуге көмектесті. Бұл халықаралық қатынастардың дипломатиялық әсері мен басқаруындағы PR әдістерінің маңыздылығын көрсетеді. Алайда, бұл стратегиялардың тиімділігі көптеген факторларға, соның ішінде жанжалдың мәнмәтіне, мәдени ерекшеліктеріне және қатысушы елдегі де, халықаралық қоғамдастықтағы да қоғамдық-саяси жағдайға байланысты болуы мүмкін екенін ескеру маңызды.

Қорытынды

Қорыта айтқанда, PR-менеджердің мемлекетаралық қақтығыстардағы рөлі қазіргі дипломатия мен халықаралық қатынастардың ажырамас бөлігі болып табылады. Әлемдік тәжірибедегі талдау мен мысалдар көрсеткендей, PR техникасы мен коммуникация стратегияларын тиімді пайдалану қақтығыстың нәтижесіне, қоғамдық пікірдің қалыптасуына және оқиғаларды халықаралық қабылдауға айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Мемлекетаралық қақтығыстарда PR қолданудың сәтті мысалдары көбінесе ашықтық, ашықтық және диалог принциптеріне негізделгенін атап өткен жөн. Халықаралық қолдауды жұмылдыру және іс-әрекеттің заңдылығын қамтамасыз ету тек белсенді ақпарат алмасу және сенімді қатынастар құру арқылы жүзеге асырылуы мүмкін.

Алайда, ақпараттық ортаның тез өзгеруіне және цифрлық технологиялардың таралуына байланысты PR менеджерлерінің алдында қиындықтар күрделене түсуде. Жаңа медиа шындыққа бейімделу қажеттілігі, жалған ақпарат пен жалған жаңалықтармен күресу және PR қызметіндегі этикалық принциптерді сақтау осы саладағы мамандар үшін өзекті міндеттер болып қала береді.

Қорытындылай келе, мақала ақпараттық соғыстар мен медиа стратегиялары мемлекетаралық қатынастарда барған сайын маңызды рөл атқаратын Қазіргі әлемдегі PR менеджментінің негізгі рөлін көрсетеді. PR әдістері мен стратегияларын түсіну және тиімді пайдалану қақтығыстарды сәтті басқарудың, халықаралық аренада бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтаудың қажетті шарты болып саналады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. <https://foreignpolicy.com/>
2. Global Home (prweek.com)
3. RAND предоставляет услуги по объективным исследованиям и анализу государственной политики | РАНД
4. Carnegie Endowment for International Peace

УДК 659.4

СКРЫТЫЕ ПСИХОТЕХНОЛОГИИ В СФЕРЕ PR

Салимжан Д.Ж.

старший преподаватель, научный руководитель
Евразийского национального университета им. Л.Н.Гумилева

Алғалиева Г. С.

Казахстан, г. Астана

Аннотация.

В статье затрагиваются вопросы психотехники в PR и других сферах, а именно исследуется, что такое психотехника в целом и ее значение, какое место она занимает в нашей жизни. Также рассматриваются статистические данные и опросы, созданные в